

INSTRUKCIJAS

Aktivitātes mērķis.

Privilēģija ir vienai personai vai plašākai sabiedrībai / kopienai piederošu priekšrocību kopums (attiecībā uz rasi, dzimumu, seksuālo orientāciju, statusu, ienākumu līmeni, invaliditātes statusu, u.tml.). Šī spēle veicinās diskusijas par privilēģiju (un likumsakarīgi – to trūkumu) daudzveidību mums apkārt un, lai arī nepalīdzēs problēmas risināšanā, spēles dalībnieki apzināsies, kādas priekšrocības ir viņu dzīvēs.

Vēlamais norises vietas izkārtojums.

Spēle norisinās lielā telpā, 10-15 cilvēku sastāvā (ar pēc iespējas lielāku identitāšu daudzveidību). Uz grīdas paralēli ir novilkta ~11 līnijas tā, lai visi dalībnieki, sadotām rokām, varētu plecu pie pleca nostāties aiz sestās (jeb vidējās) līnijas. Dalībniekiem tiek izskaidrots, ka spēles gaitā nevajadzētu runāt, smieties vai izteikt aizskarošas piezīmes.

Instrukcijas.

- Visi dalībnieki nostājas aiz vidējās līnijas (sadotām rokām) ar skatu pret spēles vadītāju.
- Vadītājs vienu pēc otra (ar pauzēm starpā) sāk lasīt virkni apgalvojumu.
- Ja dalībnieks piekrīt šim apgalvojumam, viņi izpilda sacīto (piem., “Ja mana dzimtā valoda ir latviešu valoda, es speru vienu soli uz priekšu”; “Ja es uzaugu viena vecāka ģimenē, es speru divus soļus atpakaļ” u.tml.).
- Apgalvojumu kopskaits – aptuveni 40 (tajos tiek iepīti ar identitāti saistīti aspekti (dzimums, etnicitāte, reģions, kam pieder u.t.t.)).
- Brīdī, kad blakusesošie dalībnieki vairs nevar noturēt sadotās rokas kopā, tās ir jāatlaiž.
- Pēc visu apgalvojumu nolasīšanas, dalībnieki tiek aicināti paskatīties sev apkārt, lai piefiksētu, kur visi atrodas.
- Tālā pievienots apgalvojumu saraksts latviešu valodā, ko var izmantot, īstenojot šo aktivitāti (tāpat sarakstu var papildināt, saīsināt vai kā citādi koriģēt):
 1. *Ja Tu esi labrocis, sper vienu soli uz priekšu*
 2. *Ja latviešu nav Tava dzimtā valoda, sper vienu soli atpakaļ*
 3. *Ja tev primāri ir nācies vai nākas paļauties uz sabiedrisko transportu, sper vienu soli atpakaļ*
 4. *Ja Tu pastāvīgi un konstanti jūties nedroši, vakaros vienatnē staigājot pa savu rajonu, sper vienu soli atpakaļ*
 5. *Ja Tavā māsaimniecībā ir vismaz viena automašīna, sper vienu soli uz priekšu, bet, ja vismaz divas – sper divus soļus uz priekšu*
 6. *Ja Tu savā māsaimniecībā izmanto vai kādreiz izmantoji auklītes, kalpones, dārznieka vai citus tamlīdzīgus pakalpojumus, sper vienu soli uz priekšu*

7. *Ja Tev nācās pārvākties no laukiem uz Rīgu darba vai mācību dēļ, sper vienu soli atpakaļ*
8. *Ja Tu vari ceļot un pārvietoties pa pasauli bez bailēm par seksuāla rakstura uzbrukumiem, sper vienu soli uz priekšu*
9. *Ja Tevi kādreiz kāds ir apsmējis, apcēlis vai fiziski aizskāris saistībā ar kaut ko, kas ir ārpus Tavas kontroles un ko Tu nevari mainīt, sper vienu soli atpakaļ*
10. *Ja Tev ir nācies pārvākties uz citu pilsētu vai valsti spiedošu ekonomisko apstākļu dēļ, sper vienu soli atpakaļ*
11. *Ja Tu publiski vari izrādīt jūtas savai otram pusītei bez bailēm par pret tevi vērstu apsmiešanu vai vardarbību, sper vienu soli uz priekšu*
12. *Ja Tev ir nācies izlaist ēdienreizi, jo nebija pietiekami naudas, lai nopirktu ēdienu, sper vienu soli atpakaļ*
13. *Ja Tev ir vai ir bijušas mentāla rakstura problēmas, kas traucē ikdienā, sper vienu soli atpakaļ*
14. *Ja Tu vari brīvi runāt vismaz 3 valodās, sper vienu soli uz priekšu*
15. *Ja Tev ir kāda akūta rakstura slimība, sper vienu soli atpakaļ*
16. *Ja Tev šķiet, ka Tev kādreiz ir nācies saņemt jebkāda veida atteikumu (darbā, ārpusdarba aktivitātēs vai privātajā dzīvē) Tavas rases, tautības, dzimuma, invaliditātes statusa vai seksuālās orientācijas dēļ, sper vienu soli atpakaļ*
17. *Ja Tev ir nācies mainīt savu ārējo izskatu, manieres vai uzvedību, lai vairāk iekļautos sabiedrībā, sper vienu soli atpakaļ*
18. *Ja cilvēki no Tevis ir atsvešinājušies kāda Tava identitātes aspekta dēļ (proti, rases, tautības, dzimuma, invaliditātes statusa vai seksuālās orientācijas), sper vienu soli atpakaļ*
19. *Ja Tev ir laba sajūta attiecībā uz to, kā vairums Tavas identitātes aspekti ir atspoguļoti Latvijas medijos, popkultūrā un sabiedriskajā telpā, sper vienu soli uz priekšu*
20. *Ja Tava darba vieta sedz veselības apdrošināšanu, sper vienu soli uz priekšu*
21. *Ja Tu kādreiz esi pieņemts / pieņemta darbā, augstskolā vai jebkur citur, caur paziņanos, sper vienu soli uz priekšu*
22. *Ja kāds pēdējā laikā Tev ir sācis runāt pāri tāpēc, ka Tu nespēji pietiekami ātri artikulēt savas domas, sper vienu soli atpakaļ*
23. *Ja Tavā mājāsaimniecībā ir vai ir bijusi smaga un ilgstoša alkoholisko vai narkotisko vielu lietošana, sper vienu soli atpakaļ*
24. *Ja Tu uzaugi viena vecāka ģimenē, sper vienu soli atpakaļ*
25. *Ja Tu esi bijis vai bijusi seksuāla uzbrukuma upuris, sper vienu soli atpakaļ*
26. *Ja Tev kādreiz ir nācies justies neērti par joku, kas ir saistīts ar Tavu rasi, tautību, dzimumu, invaliditātes statusu vai seksuālo orientāciju, bet nejuties pietiekami droši, lai konfrontētu situāciju, sper vienu soli atpakaļ*
27. *Ja Tu vari pieļaut kļūdas, un ja Tev apkārtējie cilvēki Tavu rīcību nesaista ar Tavu rasi vai dzimumu, sper vienu soli uz priekšu*
28. *Ja Tu apmeklē vai apmeklēji augstskolu, sper vienu soli uz priekšu*
29. *Ja Tev mājās ir vismaz 50 grāmatu, sper vienu soli uz priekšu*

30. *Ja Tu dzīvo apkaimē, kur bieži notiek noziegumi, laupīšanas un vardarbība, sper vienu soli atpakaļ*
31. *Ja Tu aptiekā bez grūtībām vari atrast plāksterus, kas atbilst Tavai ādas krāsai, sper vienu soli uz priekšu*
32. *Ja Tava ādas krāsa atšķiras no vairākuma klātesošo cilvēku ādas krāsas, sper vienu soli atpakaļ*
33. *Ja vismaz viens no Taviem tuvākajiem ģimenes locekļiem nav Latvijas pilsonis, sper vienu soli atpakaļ*
34. *Ja Tu Latvijā nevari likumīgi apprecēties, sper vienu soli atpakaļ*
35. *Ja Tu jūties labi savā darba kolektīvā, sper vienu soli uz priekšu*
36. *Ja Tev kādreiz ir nācies justies apkaunojoši par Tavu vai Tavas ģimenes apgērbu, mājokli vai mašīnu, sper vienu soli atpakaļ*
37. *Patinot laiku atpakaļ – ja uzaugot, Tavi vecāki Tev teica, ka vari būt jebkas, kas vēlies, sper vienu soli uz priekšu*
38. *Ja mantojumā esi saņēmis vai saņēmusi naudu vai īpašumu, sper vienu soli uz priekšu*
39. *Ja esi atradies vai atradies situācijā, kur nepieciešams saukt policiju, sper vienu soli atpakaļ*
40. *Ja Tev ir nācies sniegt ievērojamu pienesumu kādā projektā vai aktivitātē, pateicoties kādam iepriekš apgūtam talantam, sper vienu soli uz priekšu*
41. *Ja Tev ir nācies uztraukties par finansēm, pirms došanās pie ārsta vai zobārsta, sper vienu soli atpakaļ*
42. *Ja Tu dodies atvaļinājumā ceļojumā ārpus Latvijas vismaz vienreiz gadā, sper vienu soli uz priekšu*
43. *Ja Tev pastāvīgi ikdienā ir jālieto medikamenti, sper vienu soli atpakaļ*

Pēc aktivitātes...

Būtībā galvenā aktivitātes sastāvdaļa ir t.s. “refleksijas aplis”, kura laikā visiem aktivitātes dalībniekiem vēlams brīvā formātā izdiskutēt eksperimenta gaitā iegūtās atziņas. Šie ir daži no potenciālajiem jautājumiem:

- Kā Tu juties, atrodoties laukuma priekšā / vidū / aizmugurē?
- Ja Tev nācās atlaist rokas ar blakusesošo personu, kā tas Tev lika justies?
- Kurš apgalvojums lika Tev apdomāties visilgāk?
- Ko Tu vēlētos, lai citi cilvēki un sabiedrība kopumā zinātu par kādu no tiem identitātes aspektiem, kuri Tev lika spert soļus atpakaļ?
- Kā savu un mums apkārtējo cilvēku privilēģiju apzināšana var ļaut mums uzlabot savstarpējās attiecības un sabiedrības labklājību kopumā?

Vēlies atstāt ieteikumus un atsauksmes?

Dodies uz “Empātijas spēļu” aptaujas anketu [šeit!](#)